

# Hantverk

Ämnet hantverk behandlar hantverkstekniker och material, verktyg, maskiner och annan utrustning inom det hantverksområde som eleven har valt. Det behandlar också yrkesetik under arbetsprocessen och resultatets kvalitet.

## Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet hantverk ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att genomföra alla steg i hantverksprocessen från idé till färdig produkt: identifiera behov, planera med skiss eller ritning, välja lämpliga material och tekniker, genomföra och redovisa arbetet samt analysera och utvärdera resultatet. Undervisningen ska stimulera eleverna till att utveckla initiativförmåga, idérikedom, självständighet, personligt ansvarstagande, samarbetsförmåga, egen drivkraft och skaparglädje. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla ett kreativt tänkande, känsla för form och ett estetiskt förhållningssätt. Därför ska undervisningen ge såväl kunskaper om färg och form som färdigheter i design och formgivning.

Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar förmåga att använda yrkets fackspråk och att kommunicera med kunder, uppdragsgivare och leverantörer. Den ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om och färdigheter i ett målinriktat säljarbete som leder till goda kundrelationer. Undervisningen ska även leda till att eleverna utvecklar ett kreativt förhållningssätt till affärsmässiga och serviceinriktade verksamheter. Hantverkssektorn består delvis av små företag och därför ska undervisningen stimulera elevernas intresse för entreprenörskap.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla och tillämpa kunskaper om ergonomi, arbetsmiljö och säkerhetsfrågor inom hantverksområdet.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att träna och förfina hantverkstekniker och metoder. Eleverna ska också ges möjlighet att använda sina teoretiska kunskaper om tekniker och om materialens olika egenskaper i det praktiska arbetet. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man väljer lämpliga material och tekniker utifrån den tänkta slutprodukten, med hänsyn till kostnad och miljö. Undervisningen ska också leda till att eleverna utvecklar förmåga att använda digitala tekniker i arbetet.

## Undervisningen i ämnet hantverk ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Färdigheter i att utföra hantverkstekniker. Färdigheter i att planera, välja och använda lämpliga material, tekniker, verktyg och maskiner.
2. Förmåga att beräkna kostnader, material- och tidsåtgång.
3. Färdigheter i att utföra skisstekniker, rittekniker och tekniska beskrivningar som är relevanta för det valda hantverksområdet.
4. Kunskaper om färg- och formlära samt färdigheter i att använda dem under skapandeprocessen.

5. Förståelse av och färdigheter i att använda fackspråk.
6. Förmåga att utvärdera och analysera arbetsprocess och resultat.
7. Färdigheter i att använda digitala tekniker i yrkesutövandet.
8. Färdigheter i att sköta och underhålla material, verktyg och maskiner.
9. Färdigheter i att arbeta ergonomiskt och med hänsyn till miljö, arbetsmiljö och säkerhet.
10. Kunskaper om och färdigheter i att utföra service och försäljning.

## Kurser i ämnet

- Hantverk – introduktion, 200 poäng.
- Barberare 2, 200 poäng, som bygger på kursen frisör 1.
- Barberare 3, 200 poäng, som bygger på kursen barberare 2.
- Barberare 4, 200 poäng, som bygger på kursen barberare 3.
- Barberare 5, 200 poäng, som bygger på kursen barberare 4.
- Barberare 6a, 100 poäng, som bygger på kursen barberare 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen barberare 6b.
- Barberare 6b, 50 poäng, som bygger på kursen barberare 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen barberare 6a.
- Finsnickeri 1, 200 poäng, som bygger på kursen hantverk – introduktion med innehåll finsnickeri.
- Finsnickeri 2, 200 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 1.
- Finsnickeri 3, 200 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 2.
- Finsnickeri 4, 200 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 3.
- Finsnickeri 4 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 3. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Finsnickeri 5, 200 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 4.
- Finsnickeri 5 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 4. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Finsnickeri 6a, 100 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen finsnickeri 6b.
- Finsnickeri 6b, 50 poäng, som bygger på kursen finsnickeri 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen finsnickeri 6a.
- Florist 1, 200 poäng, som bygger på kursen hantverk – introduktion med innehåll florist.
- Florist 2, 200 poäng, som bygger på kursen florist 1.
- Florist 3, 200 poäng, som bygger på kursen florist 2.
- Florist 4, 200 poäng, som bygger på kursen florist 3.
- Florist 4 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen florist 3. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Florist 5, 200 poäng, som bygger på kursen florist 4.
- Florist 5 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen florist 4. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Florist 6a, 100 poäng, som bygger på kursen florist 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen florist 6b.

- Florist 6b, 50 poäng, som bygger på kursen florist 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen florist 6a.
- Frisör 1, 200 poäng, som bygger på kursen hantverk – introduktion med innehåll frisör, barberare eller hår- och makeupstylist.
- Frisör 2, 200 poäng, som bygger på kursen frisör 1.
- Frisör 3, 200 poäng, som bygger på kursen frisör 2.
- Frisör 4, 200 poäng, som bygger på kursen frisör 3.
- Frisör 4 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen barberare 3, kursen frisör 3 eller kursen hår- och makeupstylist 3. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Frisör 5, 200 poäng, som bygger på kursen frisör 4.
- Frisör 5 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen barberare 4 eller frisör 4. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Frisör 6a, 100 poäng, som bygger på kursen frisör 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen frisör 6b.
- Frisör 6b, 50 poäng, som bygger på kursen frisör 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen frisör 6a.
- Hår- och makeupstylist 2, 200 poäng, som bygger på kursen frisör 1.
- Hår- och makeupstylist 3, 200 poäng, som bygger på kursen hår- och makeupstylist 2.
- Hår- och makeupstylist 4, 200 poäng, som bygger på kursen hår- och makeupstylist 3.
- Hår- och makeupstylist 5, 200 poäng, som bygger på kursen hår- och makeupstylist 4.
- Textil design 1, 200 poäng, som bygger på kursen hantverk – introduktion med innehåll textil design.
- Textil design 2, 200 poäng, som bygger på kursen textil design 1.
- Textil design 3, 200 poäng, som bygger på kursen textil design 2.
- Textil design 4, 200 poäng, som bygger på kursen textil design 3.
- Textil design 4 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen textil design 3. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Textil design 5, 200 poäng, som bygger på kursen textil design 4.
- Textil design 5 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen textil design 4. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald inriktning.
- Textil design 6a, 100 poäng, som bygger på kursen textil design 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen textil design 6b.
- Textil design 6b, 50 poäng, som bygger på kursen textil design 5. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen textil design 6a.
- Hantverksteknik 1, 200 poäng, som bygger på kursen hantverk – introduktion med innehåll från vald profil.
- Hantverksteknik 2, 200 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 1 med innehåll från vald profil.
- Hantverksteknik 3, 200 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 2 med innehåll från vald profil.
- Hantverksteknik 4, 200 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 3 med innehåll från vald profil.

- Hantverksteknik 4 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 3 med innehåll från vald profil. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald profil.
- Hantverksteknik 5, 200 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 4 med innehåll från vald profil.
- Hantverksteknik 5 – specialisering, 50 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 4 med innehåll från vald profil. Kursen kan läsas flera gånger med olika innehåll från vald profil.
- Hantverksteknik 6a, 100 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 5 med innehåll från vald profil. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen hantverksteknik 6b.
- Hantverksteknik 6b, 50 poäng, som bygger på kursen hantverksteknik 5 med innehåll från vald profil. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen hantverksteknik 6a.

## Hantverk – introduktion, 200 poäng

### Kurskod: HAVHAV0

Kursen hantverk – introduktion omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte. I kursen behandlas grundläggande kunskaper inom den valda inriktningen eller profilen.

### Centralt innehåll

#### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner och tekniker för att utföra enkla arbetsuppgifter. I samband med det behandlas materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande. Skissteknik, ritteknik och konstruktion.
- Färg och form.
- Fackspråk för att förstå och följa instruktioner.
- Utvärdering av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för inspiration och dokumentation, till exempel fotografering av arbetet.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg.
- Ergonomiskt, säkert och arbetsmiljömässigt arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Miljöhänsyn i arbetet, till exempel med återvinning och källsortering.
- Ansvarsfullt uppträdande i yrkesutövandet.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Barberare 2, 200 poäng

### Kurskod: HAVBAR02

Kursen barberare 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befasts grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

#### Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tekniker och metoder för att utföra enklare herrklipp tekniker samt skäggdesign på alla hårstrukturer. I samband med det behandlas terminologi samt skiss- och ritteknik.
- Hudnära rakning av skägg.
- Designtekniker på korta och långa hår samt skägg.
- Beräkning av materialkostnader och tidsåtgång.
- Färgers, formers och proportioners betydelse vid idéutveckling och skisstekniker.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att beskriva idéer, process och resultat.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Hantering och vård av maskiner och verktyg.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete, försäljningstekniker och kundbemötande.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven

beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Barberare 3, 200 poäng

### Kurskod: HAVBAR03

Kursen barberare 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade herrklippstekniker, designtekniker av hår och skägg, vid kundbehandlingar med fokus på kvalitet. I samband med det behandlas produkter och material från olika leverantörer.
- Detaljerad planering av tidsåtgång samt kostnadsberäkning och val av material.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att beskriva idé, process och resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare.
- Betydelse av färg, form och proportion för resultatets kvalitet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid behandling, försäljning och service, till exempel vid kundsamtal. I samband med det behandlas kassasystem och hantering av olika betalningsmedel.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvalitets och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

**Betyget D**

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

**Betyget C**

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

**Betyget B**

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

**Betyget A**

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Barberare 4, 200 poäng

### Kurskod: HAVBAR04

Kursen barberare 4 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas utökade fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Kombinerade och varierade klipp- och designtekniker av hår och skägg, vid kundbehandlingar med fokus på lönsamhet och med kvalitet. I samband med det behandlas produkter och material från olika leverantörer.
- Effektivisering och planering av tidsåtgång samt kostnadsberäkning och val av material.
- Terminologi samt skiss- och rittekniker för vidareutveckling av idéer, process och resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch och kund.
- Användning av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.

- Digitala tekniker för enkel marknadsföring samt dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder.
- Tillämpning av god säljetik.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer.

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Barberare 5, 200 poäng

### Kurskod: HAVBAR05

Kursen barberare 5 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2 och 6. I kursen befästs fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade klipp- och designtekniker av hår och skägg vid kundbehandling.
- Effektivisering och kreativitet med resultatets kvalitet i fokus.
- Planering av inköp och prissättning av varor.
- Skiss- och ritteknik för detaljerade tekniska beskrivningar och vidareutveckling av idéer.
- Användning av form, proportioner och stil för kvalitetshöjning av resultat.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker för presentation av det färdiga arbetet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid kundbehandling, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Barberare 6a, 100 poäng

### Kurskod: HAVBAR06a

Kursen barberare 6a omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 6 och 10. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

#### Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade klipp- och designtekniker av hår och skägg vid kundbehandling.
- Effektivisering och kreativitet med resultatets kvalitet i fokus.
- Arbete i projektsammanhang. I samband med det behandlas utveckling av arbetet och möjligheter till utveckling inom yrkesområdet.
- Planera inköp och prissätta produkter, varor och tjänster för bättre lönsamhet. I samband med det behandlas exponeringstekniker.
- Detaljerad skiss- och ritteknik för utveckling och beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Användning av form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Kommunikation kring arbetsprocessen samt utvärdering och analys av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker vid försäljning samt vid presentation av idé och resultat.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid kundbehandling, försäljning och service.
- Kreativt och positivt agerande i servicesituationer.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen.

Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Barberare 6b, 50 poäng

### Kurskod: HAVBAR06b

Kursen barberare 6b omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1 och 6. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade klipp- och designtekniker av hår och skägg vid kundbehandlingar.
- Effektivisering och kreativitet med resultatets kvalitet i fokus.
- Detaljerad skiss- och ritteknik för utveckling och beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Användning av form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljö, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid kundbehandling, försäljning och service.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer.

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 1, 200 poäng

### Kurskod: HAVFIN01

Kursen finsnickeri 1 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 8–9. I kursen behandlas utökade grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

#### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Vanligt förekommande snickeritekniker och metoder för att förverkliga en idé till en färdig produkt.
- Arbete med ämnestillverkning.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande. Hur man bedömer, sorterar och väljer material.
- Materialberäkningar med hjälp av kapnota.
- Skissteknik, ritteknik och konstruktion i tillverkningsprocessen.
- Färg- och formlära.
- Fackspråk för att förstå och följa instruktioner och för att kommunicera kring arbetsprocessen.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för inspiration och dokumentation.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg enligt säkerhetsföreskrifter.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Miljöhänsyn i arbetet, till exempel med återvinning och källsortering.
- Ansvarsfullt uppträdande i yrkesutövandet.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 2, 200 poäng

### Kurskod: HAVFIN02

Kursen finsnickeri 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befästs grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Produktion med fokus på funktion och konstruktion, utifrån material- och kvalitetstänkande.
- Introduktion i digitala produktionstekniker.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande. Hur materials egenskaper utnyttjas i konstruktioner, till exempel ramkonstruktioner.
- Grundläggande formgivning med digitala tekniker.
- Utförande av enkla konstruktionsritningar.
- Materialberäkningar och enkla tidsberäkningar av enskilda moment och av helheten i tillverkningsprocessen.
- Färgers, formers och proportioners betydelse vid idéutveckling och skisstekniker.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser, med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg enligt säkerhetsföreskrifter.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Miljöhänsyn i arbetet, till exempel med återvinning och källsortering.
- Säljarbete och försäljningstekniker, till exempel kundbemötande.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 3, 200 poäng

### Kurskod: HAVFIN03

Kursen finsnickeri 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

#### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Produktion med varierade tekniker utifrån material- och kvalitetstänkande, till exempel skivmaterial.
- Digitala produktionstekniker.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Arbetsgångsplanering. I samband med det behandlas material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Idéutveckling och skisstekniker samt färgers, formers och proportioners betydelse för resultatets kvalitet.
- Formgivning och konstruktionsritning med digitala tekniker.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg enligt säkerhetsföreskrifter.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid tillverkning, försäljning och service, till exempel vid kundsamtal.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 4, 200 poäng

Kurskod: HAVFIN04

Kursen finsnickeri 4 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas utökade fördjupade kunskaper i ämnet.

## Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade och kombinerade tekniker i produktion utifrån kvalitets- och lönsamhetstänkande, till exempel digitala produktionstekniker.
- Svängda och böjda konstruktioner.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Produktionsplanering för effektivisering. I samband med det behandlas material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Skissteknik, ritteknik och konstruktion för vidareutveckling av idéer.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch och kund.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för enkel marknadsföring samt dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet. I samband med det behandlas efterkalkyler.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete vid arbetsplatsen enligt säkerhetsföreskrifter samt hur man använder skyddsutrustning.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad tillverkning, försäljning och service i olika sammanhang. I samband med det behandlas målgrupper, kundsamtal och behovsanalys.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, i **samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. I **samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvalitets och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, i **samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven

beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 4 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVFIN04S

Kursen finsnickeri 4 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas grundläggande kunskaper om tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde närliggande inriktningen, eller mindre vanligt förekommande tekniker och metoder inom inriktningen.

### Centralt innehåll

## Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel inredningssnickeri eller byggnadssnickeri. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete vid arbetsplatsen enligt säkerhetsföreskrifter samt hur man använder skyddsutrustning.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer.

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 5, 200 poäng

### Kurskod: HAVFIN05

Kursen finsnickeri 5 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2 och 6. I kursen befästs fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

#### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Kreativt produktionsarbete där effektivisering, lönsamhet och resultatets kvalitet ligger i fokus, till exempel utveckling av digitala produktionstekniker. I samband med det behandlas produktionsplanering samt material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Skiss- och ritteknik för detaljerade tekniska beskrivningar och vidareutveckling av idéer.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker för presentation av det färdiga arbetet.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete vid arbetsplatsen enligt säkerhetsföreskrifter samt hur man använder skyddsutrustning.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad tillverkning, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 5 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVFIN05S

Kursen finsnickeri 5 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas kunskaper om komplexa tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde inom inriktningen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel intarsia eller inredningssnickeri. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete vid arbetsplatsen enligt säkerhetsföreskrifter samt hur man använder skyddsutrustning.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven

beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 6a, 100 poäng

### Kurskod: HAVFIN06a

Kursen finsnickeri 6a omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 6 och 10. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade tekniker i komplexa konstruktioner. Effektivitet och kreativitet i produktionsarbetet, med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas miljöhänsyn i produktionsarbete och vid materialhantering.
- Arbete i projektsammanhang. I samband med det behandlas utveckling av arbetet och möjligheter till utveckling inom yrkesområdet.
- Planering av inköp och prissättning av produkter, varor och tjänster för bättre lönsamhet. I samband med det behandlas exponeringstekniker.

- Skissteknik för att presentera idéer för kunder och för vidareutveckling av kreativa avancerade snickeriarbeten. I samband med den tekniska beskrivningen för att kommunicera inom branschen.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering och analys av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker i produktionsarbete eller för beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete vid arbetsplatsen enligt säkerhetsföreskrifter samt hur man använder skyddsutrustning.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.
- Kreativt och positivt agerande i servicesituationer.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder.
- Tillämpning av god säljetik.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvalitets- och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Finsnickeri 6b, 50 poäng

### Kurskod: HAVFIN06b

Kursen finsnickeri 6b omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1 och 6. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade tekniker i komplexa konstruktioner. Effektivitet och kreativitet i produktionsarbetet, med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas miljöhänsyn i produktionsarbete och vid materialhantering.
- Skissteknik för att presentera idéer för kunder samt teknisk beskrivning för att kommunicera inom branschen.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete vid arbetsplatsen enligt säkerhetsföreskrifter samt hur man använder skyddsutrustning.

- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt och användande av skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer.

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 1, 200 poäng

### Kurskod: HAVFLO01

Kursen florist 1 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 8–9. I kursen behandlas utökade grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tekniker och metoder för att utföra vanligt förekommande floristiska arbeten, med fokus på teknik och yttre form.
- Dekorationsmaterial.
- Krukväxter och snittblommor, samt deras namn, egenskaper och skötsel.
- Planering av enklare floristiska arbeten. I samband med det behandlas uppskattning av tids- och materialåtgång.
- Snabbtextningsteknik, till exempel hur man skriver prisskyltar.
- Färg- och formlära i enklare floristiska arbeten.
- Beskrivning av idéer och arbeten med hjälp av skisser och fackspråk.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för inspiration och dokumentation.
- Hantering och vård av maskiner och verktyg.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Ansvarsfullt uppträdande i yrkesutövandet.

### Betygskriterier

## Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet

upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 2, 200 poäng

### Kurskod: HAVFLO02

Kursen florist 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befasts grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Utveckling av floristiska arbeten, med fokus på form och teknik. I samband med det används och övas olika tekniker, till exempel trådning och skaftning.
- Dekorationsmaterial.
- Krukväxters och snittblommors namn, egenskaper och skötsel.
- Planering av tidsåtgång samt beräkning och val av material till floristiska arbeten. I samband med det används och utvecklas skisstekniker.
- Kompositionslära i floristiska arbeten.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentering av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete och försäljningstekniker, till exempel kundsamtal och exponering.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven

beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 3, 200 poäng

### Kurskod: HAVFLO03

Kursen florist 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Floristiska arbeten med varierande tekniker med fokus på proportioner och färg. I samband med det behandlas mer utvecklad planering av tidsåtgång samt kostnadsberäkning och val av material med ett kvalitetsperspektiv.
- Utveckling av tekniker.
- Moderna dekormaterial.
- Moderna krukväxter och snittblommors namn, egenskaper och skötsel.
- Utvecklade textningstekniker, till exempel begravningsband.
- Skissteknik för idéutveckling av komplexa floristiska arbeten.
- Kompositionslära i komplexa floristiska arbeten, till exempel gruppering och rörelser.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid tillverkning, försäljning och service i bekanta situationer, till exempel vid kundsamtal. I samband med det behandlas kassasystem och hantering av olika betalningsmedel.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 4, 200 poäng

### Kurskod: HAVFLO04

Kursen florist 4 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas utökade fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tekniker i avancerade floristiska arbeten med fokus på kvalitet och lönsamhet. I samband med det behandlas detaljerad planering av tidsåtgång samt detaljerad kostnadsberäkning och val av material med miljöhänsyn.
- Moderna dekorationsmaterial.
- Krukväxters och snittblommors namn, egenskaper och skötsel.
- Inköpsplanering för högre effektivitet och lönsamhet.
- Skissteknik för vidareutveckling av avancerade floristiska arbeten.
- Kompositionslära i avancerade floristiska arbeten, till exempel gruppering och rörelse. I samband med det behandlas analys av färg, form och komposition.

- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch och kund.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för enkel marknadsföring samt dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad tillverkning, försäljning och service i olika sammanhang. I samband med det behandlas målgrupper, kundsamtal och behovsanalys.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet

upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 4 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVFLO04S

Kursen florist 4 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas grundläggande kunskaper om tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde närliggande inriktningen, eller mindre vanligt förekommande tekniker och metoder inom inriktningen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel pipskaftning eller blomstersmycken. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 5, 200 poäng

### Kurskod: HAVFLO05

Kursen florist 5 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2 och 6. I kursen befästs fördjupade kunskaper i ämnet.

## Centralt innehåll

### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade floristiska arbeten. Kreativt produktionsarbete med effektivisering, lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas planering av tidsåtgång och kostnadsberäkning med hjälp av kalkyleringsprogram samt val av material med ett miljöperspektiv.
- Moderna dekorationsmaterial.
- Krukväxter och snittblommor och deras namn, egenskaper och skötsel.
- Inköpsplanering för högre effektivitet och lönsamhet.
- Skissteknik för vidareutveckling av avancerade och kreativa floristiska arbeten.
- Kompositionslära och kombination av olika material i avancerade floristiska arbeten. I samband med det behandlas analys av färg och komposition.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker för presentation av det färdiga arbetet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad tillverkning, försäljning och service. I samband med det behandlas särskilt säljtekniker och exponeringstekniker.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvalitets och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 5 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVFLO05S

Kursen florist 5 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas kunskaper om komplexa tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde inom inriktningen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel dekorationer i offentliga miljöer. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.

- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 6a, 100 poäng

Kurskod: HAVFLO06a

Kursen florist 6a omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 6 och 10. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade floristiska arbeten. Effektivt och kreativt produktionsarbete med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas planering av tidsåtgång och kostnadsberäkning med hjälp av kalkyleringsprogram samt val av material med miljöhänsyn.
- Arbete i projektsammanhang. I samband med det behandlas utveckling av arbetet och möjligheter till utveckling inom yrkesområdet.
- Planering av inköp och prissättning av produkter, varor och tjänster för bättre lönsamhet. I samband med det behandlas exponeringstekniker.
- Kommunikation kring arbetsprocessen samt utvärdering och analys av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker vid försäljning samt vid presentation av idé och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.
- Kreativt och positivt agerande i servicesituationer.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder.
- Tillämpning av god säljetik.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Florist 6b, 50 poäng

### Kurskod: HAVFLO06b

Kursen florist 6a omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1 och 6. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

## Centralt innehåll

### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade floristiska arbeten. Effektivt och kreativt produktionsarbete med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas planering av tidsåtgång och kostnadsberäkning med hjälp av kalkyleringsprogram samt val av material med miljöhänsyn.
- Kommunikation kring arbetsprocessen samt utvärdering och analys av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker vid försäljning samt vid presentation av idé och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

---

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 1, 200 poäng

### Kurskod: HAVFRI01

Kursen frisör 1 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 8–9. I kursen behandlas utökade grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tekniker och metoder för att utföra vanligt förekommande designtekniker på korta och långa hår, till exempel fön-, tång-, curler- och clipstekniker samt långhårstekniker.
- Användning av hårvårds- och stylingprodukter. I samband med det behandlas uppskattning av tids- och materialåtgång.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att förstå och följa instruktioner, men också för att beskriva idéer och kommunicera kring arbetsprocessen.
- Färg-, form-, design- och proportionslära för ansikten och på korta och långa hår samt skägg.
- Fackspråk för att förstå och följa instruktioner och för att kommunicera kring arbetsprocessen.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för inspiration och dokumentation.
- Hantering och vård av maskiner och verktyg.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.

- Ansvarsfullt uppträdande i yrkesutövandet.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 2, 200 poäng

### Kurskod: HAVFRI02

Kursen frisör 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befasts grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Tekniker och metoder för att utföra enklare dam- och herrklipptechniker på olika hårtyper. I samband med det behandlas terminologi samt skiss- och ritteknik.
- Designtechniker på korta och långa hår.
- Strukturförändrande behandlingar, till exempel traditionella och nya permanenttekniker.
- Planering av tidsåtgång samt beräkning och val av material till arbetet.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att beskriva idéer, process och resultat.
- Tekniker och metoder vid färgförändrande behandlingar. I samband med det behandlas färgkunskap.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Hantering och vård av maskiner och verktyg.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete, försäljningstekniker och kundbemötande.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 3, 200 poäng

### Kurskod: HAVFRI03

Kursen frisör 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

#### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade dam- och herrklipptechniker, designtechniker samt färg- och strukturförändrade tekniker vid kundbehandlings med fokus på kvalitet på olika hårtyper. I samband med det behandlas produkter och material från olika leverantörer.
- Detaljerad planering av tidsåtgång samt kostnadsberäkning och val av material.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att beskriva idé, process och resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare.
- Betydelsen av färg, form och proportion för resultatets kvalitet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid behandling, försäljning och service, till exempel vid kundsamtal. I samband med det behandlas kassasystem och hantering av olika betalningsmedel.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, i **samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. I **samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, i **samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven

beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 4, 200 poäng

### Kurskod: HAVFRI04

Kursen frisör 4 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas utökade fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Kombinerade och varierade klipp- och designtekniker samt färg- och strukturförändrande tekniker vid kundbehandlingar med fokus på lönsamhet och kvalitet. I samband med det behandlas produkter och material från olika leverantörer.
- Effektivisering och planering av tidsåtgång samt kostnadsberäkning och val av material.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för vidareutveckling av idéer, process och resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch och kund.
- Användning av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för enkel marknadsföring samt dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder.
- Tillämpning av god säljetik.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 4 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVFRI04S

Kursen frisör 4 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas grundläggande kunskaper om tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde närliggande inriktningen, eller mindre vanligt förekommande tekniker och metoder inom inriktningen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel underhåll av peruker, tupéer och hårsättningar eller enklare manikyr och lösfransar. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.

- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 5, 200 poäng

### Kurskod: HAVFRI05

Kursen frisör 5 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2 och 6. I kursen befästs fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade klipp- och designtekniker samt färg- och strukturförändrande tekniker vid kundbehandling. Effektivisering och kreativitet med resultatets kvalitet i fokus.
- Planering av inköp och prissättning av varor.
- Skiss- och ritteknik för detaljerade tekniska beskrivningar och vidareutveckling av idéer.
- Användning av färg, form, proportioner och stil för kvalitetshöjning av resultat.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker för presentation av det färdiga arbetet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid kundbehandling, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen.

Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 5 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVFRI05S

Kursen frisör 5 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas kunskaper om komplexa tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde inom inriktningen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel tävlingsfrisyrer, hårförlängning eller skäggdesign. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med

**välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 6a, 100 poäng

### Kurskod: HAVFRI06a

Kursen frisör 6a omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 6 och 10. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerad klipp- och designteknik samt färg- och strukturförändrande tekniker vid kundbehandlingar.
- Effektivisering och kreativitet med resultatets kvalitet i fokus.
- Arbeta i projektsammanhang. I samband med det behandlas utveckling av arbetet och möjligheter till utveckling inom yrkesområdet.
- Planering av inköp och prissättning av produkter, varor och tjänster för bättre lönsamhet. I samband med det behandlas exponeringstekniker.
- Detaljerad skiss- och ritteknik för utveckling och beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Användning av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Kommunikation kring arbetsprocessen samt utvärdering och analys av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker vid försäljning samt vid presentation av idé och resultat.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid kundbehandling, försäljning och service.
- Kreativt och positivt agerande i servicesituationer.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Frisör 6b, 50 poäng

### Kurskod: HAVFRI06b

Kursen frisör 6b omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1 och 6. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade klipp- och designtekniker samt färg- och strukturförändrande tekniker vid kundbehandlingar. Effektivisering och kreativitet med resultatets kvalitet i fokus.
- Detaljerad skiss- och ritteknik för utveckling och beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Användning av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljö, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid kundbehandling, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

---

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hår- och makeupstylist 2, 200 poäng

### Kurskod: HAVHAR02

Kursen hår- och makeupstylist 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befästs grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Kombinerade designtechniker på korta och långa hår, till exempel kombinationer av fön-, tång-, curler- och clipstechniker samt olika långhårstekniker.

- Grundläggande tekniker och metoder för att utföra enklare makeuper, däribland underlagsmakeup, ögon, kinder och läppar vid skönhetsmakeup.
- Planering av tidsåtgång samt beräkning och val av produkter och material till arbetet.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att beskriva idéer, process och resultat.
- Färgers, formers och proportioners betydelse vid idéutveckling och skisstekniker.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Hantering och vård av maskiner och verktyg.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete, försäljningstekniker och kundbemötande.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hår- och makeupstylist 3, 200 poäng

### Kurskod: HAVHAR03

Kursen hår- och makeupstylist 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Designtechniker på olika hårtyper samt långa och korta hår för både vardag och fest.
- Tekniker och metoder för att utföra makeup och hår som restyling, från vardag till fest, på kunder och modeller med olika hud- och hårtyper. I samband med detta behandlas visualisering och mottagarens tolkning av restylings resultat.
- Varierade makeuptekniker och metoder för naturlig dagmakeup samt fest-, mode- och trendmakeup på kunder eller modeller med olika utgångslägen, däribland elasticitet och hudton.
- Makeuptekniker för att dölja och framhäva egenskaper, däribland korrigerande och skuggning.
- I samband med arbetsuppgifter behandlas produkter, verktyg och material från olika leverantörer.
- Detaljerad planering av tidsåtgång samt kostnadsberäkning och val av material.
- Terminologi samt skiss- och ritteknik för att beskriva idé, process och resultat.
- Betydelse av färg, form och proportion för resultatets kvalitet.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.

- Digitala tekniker för dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid behandling, försäljning och service, till exempel vid kundsamtal. I samband med det behandlas kassasystem och hantering av olika betalningsmedel.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer.

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hår- och makeupstylist 4, 200 poäng

**Kurskod: HAVHAR04**

Kursen hår- och makeupstylist 4 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas utökade fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

**Undervisning i kursen ska behandla följande centrala innehåll:**

- Kombinerade och varierade designtechniker på kunder och modeller där kvalitet och lönsamhet är i fokus.
- Frisyr och makeup på modeller eller kunder anpassat till fest och bröllop.
- Kombinerade och varierade makeuptekniker där kvalitet och lönsamhet är i fokus. Arbeta på kunder och modeller med olika hudtoner, varierade former och detaljer i ansiktet.
- Effektivisering och planering av tidsåtgång samt kostnadsberäkning vid val av produkter och material.
- Planering av inköp och prissättning av produkter, varor och tjänster för bättre lönsamhet. I samband med det behandlas exponeringstekniker.
- Terminologi samt skiss- och rittekniker för vidareutveckling av idéer, process och resultat.
- Användning av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch och kund.
- Kommunikation kring arbetsprocessen samt utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker vid försäljning och enkel marknadsföring samt dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.

- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder både vid behandlingar och säljsituationer.
- Tillämpning av god säljetik.
- Ändamålsenligt och ansvarsfullt yrkesutövande vid behandling, försäljning och service.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer.

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hår- och makeupstylist 5, 200 poäng

### Kurskod: HAVHAR05

Kursen hår- och makeupstylist 5 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2 och 6. I kursen befästs de fördjupade kunskaperna med färdighetsträning i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Avancerade och komplexa designtechniker på långa och korta hår med fokus på kvalitet.
- Makeup och hårstyling på modeller eller kunder inför fotografering och filmproduktion alternativt fotografering och scenframträdande, till exempel teater eller catwalk. I samband med detta behandlas åskådarens möjlighet till tolkning.
- Fantasmakeup med tillhörande hårstyling på kunder eller modeller.
- Avancerade och komplexa tekniker och metoder för olika typer av makeup från naturlig till färgstark makeup anpassade efter beställare inom till exempel eventbranschen eller kultur- och upplevelseindustrin.
- Arbete i projektsammanhang. I samband med det behandlas utveckling av arbetet, effektivisering och kreativitet med resultatets kvalitet i fokus.
- Möjligheter till utveckling inom yrkesområdet och samarbete med närliggande yrkesgrupper.
- Detaljerad skiss- och ritteknik för vidare utveckling av idéer samt beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Användning av färg, form, proportioner och stil för kvalitetshöjning av resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch, modell och kund.

- Kommunikation kring arbetsprocessen samt utvärdering och analys av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker för marknadsföring och dokumentation av arbetsprocess och resultat.
- Hygieniskt, ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid kundbehandling, arbetsuppgifter och i servicesituationer.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med

**välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 1, 200 poäng

### Kurskod: HAVTEX01

Kursen textil design 1 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 8–9. I kursen behandlas utökade grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Vanligt förekommande sömnadstekniker och metoder för att förverkliga en idé till en färdig produkt. Enklare mönsterförändringar och mönsteranpassningar.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande, till exempel hur man skriver och tolkar skötselråd.
- Idéskisser, modeteckningar och arbetsgångsplanering. I samband med det behandlas beräkning av materialåtgång och -kostnader.
- Färg- och formlära.
- Fackspråk för att förstå och följa instruktioner och för att kommunicera kring arbetsprocessen.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för inspiration och dokumentation.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Ansvarsfullt uppträdande i yrkesutövandet.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 2, 200 poäng

### Kurskod: HAVTEX02

Kursen textil design 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befästs grundkunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

#### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Produktion med fokus på funktion och konstruktion utifrån material- och kvalitetstänkande med avseende på både dam- och herrkläder, till exempel fodrade plagg.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Utnyttjande av materials egenskaper vid tillverkningen.
- Beräkning av materialåtgång, materialkostnader och tidsåtgång.
- Färgers, formers och proportioners betydelse vid modeteckning och planering av produkt.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete och försäljningstekniker, till exempel kundbemötande.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven

beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 3, 200 poäng

### Kurskod: HAVTEX03

Kursen textil design 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Produktion med varierade tekniker utifrån material- och kvalitetstänkande, med avseende på både dam- och herrkläder. I samband med det behandlas mönsterförändringar och mönsteranpassningar.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Utnyttjande av materials egenskaper vid tillverkningen.
- Färgers, formers och proportioners betydelse vid modeteckningar, tekniska plaggskisser och för resultatets kvalitet. I samband med det behandlas arbetsgångsplanering, konstruktion och beräkning av material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid tillverkning, försäljning och service, till exempel vid kundsamtal.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvalitets- och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 4, 200 poäng

### Kurskod: HAVTEX04

Kursen textil design 4 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas utökade fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Produktion med varierade tekniker i kombinationer av plaggmodeller utifrån kvalitets- och lönsamhetstänkande, till exempel en kollektion. I samband med det behandlas mönsterförändringar och mönsteranpassningar.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.

- Produktionsplanering för effektivisering. I samband med det behandlas material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Modeteckningar och tekniska plaggskisser för vidareutveckling av idéer. I samband med det behandlas konstruktion.
- Analys av färger, former och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch och kund.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för enkel marknadsföring samt dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad tillverkning, försäljning och service, till exempel behovsanalys.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvalitets och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 4 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVTEX04S

Kursen textil design 4 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas grundläggande kunskaper om tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde närliggande inriktningen, eller mindre vanligt förekommande tekniker och metoder inom inriktningen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel i trikåteknik eller maskinstickning. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.

- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 5, 200 poäng

### Kurskod: HAVTEX05

Kursen textil design 5 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2 och 6. I kursen befästs fördjupade kunskaper i ämnet.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Kreativt produktionsarbete med effektivisering, lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas produktionsplanering material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Modeteckningar och tekniska plaggskisser för vidareutveckling av idéer. I samband med det behandlas konstruktion.
- Analys av färger, former och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker för presentation av det färdiga arbetet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad tillverkning, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

---

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 5 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVTEX05S

Kursen textil design 5 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas kunskaper om komplexa tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde inom inriktningen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde, till exempel i korsettsömnad eller skrädderiteknik. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med

handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 6a, 100 poäng

### Kurskod: HAVTEX06a

Kursen textil design 6a omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 6 och 10. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade textila tekniker i komplexa konstruktioner. Effektivitet och kreativitet i produktionsarbetet, med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas miljöhänsyn i produktionsarbete och vid materialhantering.
- Arbete i projektsammanhang. I samband med det behandlas utveckling av arbetet och möjligheter till utveckling inom yrkesområdet.
- Planera inköp och prissätta produkter, varor och tjänster för bättre lönsamhet. I samband med det behandlas exponeringstekniker.
- Skissteknik för att presentera idéer för kunder och för vidareutveckling av kreativa avancerade textila arbeten. I samband med det behandlas tekniska plaggskisser och konstruktioner för att beskriva och kommunicera inom branschen.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker i produktionsarbete eller för beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.
- Kreativt och positivt agerande i servicesituationer.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder.
- Tillämpning av god säljetik.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade**

omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Textil design 6b, 50 poäng

### Kurskod: HAVTEX06b

Kursen textil design 6b omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1 och 6. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade textila tekniker i komplexa konstruktioner. Effektivitet och kreativitet i produktionsarbetet, med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas miljöhänsyn i produktionsarbete och vid materialhantering.
- Skissteknik för att presentera idéer för kunder samt tekniska plaggskisser och konstruktioner för att beskriva och kommunicera inom branschen.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 1, 200 poäng

### Kurskod: HAVHNT01

Kursen hantverksteknik 1 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 8–9. I kursen behandlas utökade grundkunskaper i ämnet, inom den valda profilen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Vanligt förekommande tekniker och metoder för att utföra arbeten eller förverkliga idéer till färdiga produkter.

- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Materialberäkning och planering av tidsåtgång, samt hur man väljer lämpliga material för arbetsuppgiften.
- Skissteknik, ritteknik och konstruktion.
- Färg- och formlära.
- Fackspråk för att förstå och följa instruktioner och för att kommunicera kring arbetsprocessen.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för inspiration och dokumentation.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel med återvinning och källsortering.
- Ansvarsfullt uppträdande i yrkesutövandet.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukten kvaliteten och estetiska utformningen. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

---

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 2, 200 poäng

### Kurskod: HAVHNT02

Kursen hantverksteknik 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1, 3–4 och 6–7. I kursen befästs grundkunskaper i ämnet, inom den valda profilen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Produktion med fokus på funktion utifrån material och kvalitetstänkande.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Beräkning av materialkostnader och tidsåtgång.
- Utförande av enkla konstruktionsritningar.
- Färgers, formers och proportioners betydelse vid idéutveckling och skisstekniker.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Beskrivning och dokumentation av idéer och arbetsprocesser med hjälp av fackspråk och digitala tekniker.
- Hantering, underhåll och skötsel av maskiner och verktyg.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Säljarbete, försäljningstekniker och kundbemötande.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 3, 200 poäng

### Kurskod: HAVHNT03

Kursen hantverksteknik 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas fördjupade kunskaper i ämnet, inom den valda profilen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Produktion med varierade tekniker utifrån material- och kvalitetstänkande.
- Introduktion i digitala produktionstekniker.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Arbetsgångsplanering. I samband med det behandlas material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Idéutveckling och skisstekniker samt färgers, formers och proportioners betydelse för resultatets kvalitet.
- Formgivning och konstruktionsritning med digitala tekniker.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid tillverkning, försäljning och service, till exempel vid kundsamtal.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 4, 200 poäng

### Kurskod: HAVHNT04

Kursen hantverksteknik 4 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 5 och 10. I kursen behandlas utökade fördjupade kunskaper i ämnet, inom den valda profilen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade och kombinerade tekniker i produktion utifrån kvalitets- och lönsamhetstänkande.
- Produkt- och materialkunskap i samband med planering och genomförande.
- Produktionsplanering för effektivisering. I samband med det behandlas material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Skissteknik, ritteknik och konstruktion för vidareutveckling av idéer. Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultat.
- Fackspråk, anpassat efter situation och mottagare, till exempel vid kommunikation med bransch och kund.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Digitala tekniker för enkel marknadsföring samt dokumentation av arbetsprocessen och det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven

beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 4 – specialisering, 50 poäng

### Kurskod: HAVHNT04S

Kursen hantverksteknik 4 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas grundläggande kunskaper om tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde närliggande profilen, eller mindre vanligt förekommande tekniker och metoder inom profilen.

### Centralt innehåll

## Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbetet inom valt specialiseringsområde. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade**

förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 5, 200 poäng

### Kurskod: HAVHNT05

Kursen hantverksteknik 5 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2 och 6. I kursen befasts fördjupade kunskaper i ämnet, inom den valda profilen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Kreativt produktionsarbete med effektivisering, lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas produktionsplanering samt material-, tids- och kostnadskalkyler.
- Skissteknik, ritteknik, konstruktion och teknisk beskrivning.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker för presentation av det färdiga arbetet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad tillverkning, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 5 – specialisering, 50 poäng

Kurskod: HAVHNT05S

Kursen hantverksteknik 5 – specialisering omfattar punkterna 1–9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkt 1. I kursen behandlas kunskaper om komplexa tekniker och metoder inom valt specialiseringsområde inom profilen.

## Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Material, verktyg, maskiner, tekniker och metoder för att genomföra arbeten inom valt specialiseringsområde. I samband med det behandlas arbetsplanering, till exempel materialberäkning och planering av tidsåtgång.
- Produkt- och materialkunskap. Hur man väljer lämpliga material och produkter för arbetsuppgiften. I samband med det behandlas miljöaspekter.
- Fackspråk, skissteknik och ritteknik för arbetsbeskrivning och utveckling av idéer.
- Analys av färgers, formers och proportioners betydelse för resultatet.
- Utvärdering och analys av arbetsprocess och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 6a, 100 poäng

### Kurskod: HAVHNT06a

Kursen hantverksteknik 6a omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1–2, 6 och 10. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning inom profilen.

### Centralt innehåll

#### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade tekniker i komplexa konstruktioner. Effektivitet och kreativitet i produktionsarbetet, med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas miljöhänsyn i produktionsarbete och vid materialhantering.
- Arbete i projektsammanhang. I samband med det behandlas utveckling av arbetet och möjligheter till utveckling inom yrkesområdet.
- Planera inköp och prissätta produkter, varor och tjänster för bättre lönsamhet. I samband med det behandlas exponeringstekniker.
- Skissteknik för att presentera idéer för kunder och för vidareutveckling av kreativa avancerade arbeten. I samband med det behandlas teknisk beskrivning för att kommunicera inom branschen.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen samt utvärdering och analys av det färdiga resultatet.
- Digitala tekniker i produktionsarbete eller för beskrivning av arbetsprocess och resultat.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.

- Kreativt och positivt agerande i servicesituationer.
- Kroppsspråk och kulturella skillnader i kommunikation med kunder.

## Betygskriterier

### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

### Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

## Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Hantverksteknik 6b, 50 poäng

### Kurskod: HAVHNT06b

Kursen hantverksteknik 6b omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1 och 6. I kursen behandlas fördjupad färdighetsträning inom profilen.

### Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Varierade tekniker i komplexa konstruktioner. Effektivitet och kreativitet i produktionsarbetet, med lönsamhet och resultatets kvalitet i fokus. I samband med det behandlas miljöhänsyn i produktionsarbete och vid materialhantering.
- Skissteknik för att presentera idéer för kunder samt teknisk beskrivning eller konstruktion för att kommunicera inom branschen.
- Analys av färg, form och proportioner för kvalitetshöjning av resultatet.
- Kommunikation kring arbetsprocessen och utvärdering av det färdiga resultatet.
- Ergonomiskt riktigt och arbetsmiljömässigt säkert arbetssätt samt hur man använder eventuell skyddsutrustning.
- Arbete med hänsyn till miljön, till exempel genom återvinning och källsortering.
- Kundorienterat och ansvarsfullt yrkesutövande vid målinriktad produktion, försäljning och service.

### Betygskriterier

#### Betyget E

Eleven tolkar, **i samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **enkel** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **I samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **översiktligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **enkla** skisser och ritningar, ger **enkla** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **visst** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **i samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **översiktligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **enkla** omdömen. Beskrivningen innehåller **enkla** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta facktermer.

Eleven använder, **i samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer samt motiverar **översiktligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

## Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

## Betyget C

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med viss säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade** förslag på alternativa lösningar och gör **med viss säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med viss säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med viss säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

### Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

### Betyget A

Eleven tolkar, **efter samråd** med handledare, arbetsuppgifter samt gör en **genomarbetad** planering av sitt arbete. Eleven organiserar och genomför sitt arbete **med säkerhet**. **Efter samråd** med handledare väljer eleven material och arbetsmetoder utifrån den tänkta slutprodukts kvalitet och estetiska utformning. Eleven motiverar **utförligt och nyanserat** sina val med hänsyn till ekonomi och miljö.

I sitt arbete kommunicerar eleven kring idéer och estetisk utformning med hjälp av **genomarbetade** skisser och ritningar, ger **välgrundade och nyanserade** förslag på alternativa lösningar och gör **med säkerhet** beräkningar.

Eleven använder **med säkerhet** tekniker och metoder och uppnår resultat med en teknisk och estetisk kvalitet. I arbetet hanterar eleven verktyg och maskiner med **mycket gott** handlag. Under arbetet upptäcker och löser eleven, **efter samråd** med handledare, eventuella problem som uppkommer. Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** sin arbetsprocess och sitt resultat samt värderar dessa med **välgrundade och nyanserade** omdömen. Beskrivningen innehåller **välgrundade och nyanserade** förslag på förbättringar av arbetsprocessen. I beskrivningen använder eleven **med säkerhet** relevant fackspråk.

Eleven använder, **efter samråd** med handledare, digitala tekniker. Dessutom hanterar och vårdar eleven på ett riktigt och säkert sätt material, verktyg och maskiner. Eleven arbetar på ett ergonomiskt riktigt sätt och använder skyddsutrustning och lämpliga arbetskläder.

Eleven agerar kundorienterat i bekanta **men även nya** försäljnings- eller servicesituationer, samt motiverar **utförligt och nyanserat** sitt agerande.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.